

DEBATT

PEJE EMILSSON:

KARENSDAGAR ÄR 60-TAL

Vid den nyligen avhållna moderata partistämman blossade en het debatt upp kring förslaget från en arbetsgrupp om en allmän inkomstbortfallsförsäkring med fem karensdagar.

"Moderaterna vill att Du ska förlora fem dagslöner, när Du är sjuk". Så tonade bilden fram. Det torde knappast ha gjort partiet populärare i den allmänna opinionen. Mer allvarligt är att det visar på att även moderater i vissa frågor sitter fast i gamla hjulspår.

Symboliska karensdagar

Under de senaste tjugo åren har en livlig diskussion förts kring nödvändigheten alternativt fördärligheten av karensdagar i sjukförsäkringen. Ändringar har gjorts fler gånger än någon har intresse av att hålla reda på. Karensdagen har blivit en symbol för motsättningen mellan arbetsgivare och arbetstagare och mellan höger och vänster i politiken.

Verkligheten har dock sedan länge sprungit ifrån denna debatt. Karensdagen är en kvarleva från det tidiga industrisam-

hället, då man började jobba när fabriksvisslan tjöt och slutade när den tjöt igen. En icke arbetad dag var då en förlorad dag.

I dagens moderna tjänstesamhälle är bilden en annan. För det första blir det allt vanligare med oregelbundna arbetstider. I förlängningen ligger kontrakt med arbetsgivaren om att arbeta mycket under tider då det är mycket att göra och mindre under andra tider på året. Otaliga exempel finns på hur konstigt karensdagssystemet slår i dylika fall.

För det andra blir arbetsuppgifterna alltmer knutna till den personliga kompetensen. För högre tjänstemän, som ofta saknar rätt till övertidsersättning, blir konsekvensen att de får löneavdrag när de blir sjuka, men ingen kompensation när de jobbar ikapp med det som blivit liggande under frånvaron. Omvänt kan man tänka sig att andra "vinner" på sjukdomen — löneavdraget kompenseras mer än väl av den övertid som behövs efteråt.

Informella system

Sälunda är det helt naturligt att det på många arbetsplatser såväl inom privat som offentlig sektor finns informella

---

PEJE EMILSSON är ägare till och VD i Kreab & Co. Han var också ordförande i Fria Moderata Studentförbundet 1970-72.

system där sjukdagar är "arbete i hemmet" och tas igen genom merarbete vid annat tillfälle. Det är en av anledningarna till LO:s hårda kritik av karensdagar — de drabbar deras medlemmar, som sällan har denna möjlighet, hårdare.

Rätt att arbeta

Men att arbeta igen frånvaro borde i rimlighetens namn vara det normala vid korta sjukfall — inte bara för dem med klassiska tjänstemannauppgifter. Den som har blivit anställd har en rätt att arbeta. I arbetsgivarens ansvar bör ingå att arrangera arbetet så att varje medarbetare har möjlighet att utföra det arbete som behövs för att få ut full lön.

Jag har aldrig förstått det vettiga i att lågavlönade personer i offentlig sektor får löneavdrag när de är sjuka. Är man sjuk en dag måste det finnas möjligheter att ta igen det — arbeta lite längre några kvällar, börja tidigare några morgnar eller kanske arbeta en lördag eller söndag.

Det är naturligtvis omöjligt att lagstiftningsvägen reglera i detalj hur detta går till. Det måste vara upp till arbetsgivare och arbetstagare att komma överens. En

”

Jag har aldrig förstått det vettiga i att lågavlönade personer i offentlig sektor får löneavdrag när de är sjuka. Är man sjuk en dag måste det finnas möjligheter att ta igen det — arbeta lite längre några kvällar, börja tidigare några morgnar eller kanske arbeta en lördag eller söndag.

”

flexibel ramlagstiftning skulle möjliggöra anpassning till lokala förutsättningar.

I stället för att detaljreglera hur lönekontoren skall hantera huvudsakligen friska människors förkyllningar borde det offentligas insatser koncentreras på de längre sjukfallen för att stoppa utvecklingen mot allt fler förtidspensioneringar.